

Перелік використаних джерел:

1. Meid A.D. Teaching reproducible research for medical students and postgraduate pharmaceutical scientists. *BMC Res Notes*. 2021. 14 (1): 445. doi: 10.1186/s13104-021-05862-8.
2. Sivarajah R.T., Curci N.E., Johnson E.M., Lam D.L., Lee J.T., Richardson M.L. A Review of Innovative Teaching Methods. *Acad Radiol*. 2019. 26 (1): 101–113. doi: 10.1016/j.acra.2018.03.025.
3. Hew K.F., Lo C.K. Flipped classroom improves student learning in health professions education: a meta-analysis. *BMC Med Educ*. 2018. 18 (1): 38. doi: 10.1186/s12909-018-1144-z.
4. He W., Lu J., Zheng W., Zhang X., Yu Z., Shen L., Zhang D. A Study on the Role of Intelligent Medical Simulation Systems in Teaching First Aid Competence in Anesthesiology. *J Healthc Eng*. 2022. 2022:8163546. doi: 10.1155/2022/8163546.

ОСОБИСТІСНІ РЕСУРСИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ Фоміна Л.В., Каліна К.Є., Кошова Ю.М.

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Зважаючи на складну ситуацію, у якій перебуває наша країна сьогодні, питання акумуляції внутрішніх ресурсів особистості стають украй важливими для збереження нормального функціонування організму й дієздатності людини. Перед учасниками освітнього процесу ЗВО постають важливі завдання не лише щодо безпосередньої організації, участі, взаємодії, комунікації, зворотного зв'язку, доступності, відкритості, але й питання винайдення шляхів для надання здобувачам вищої освіти змоги здобувати необхідні знання під час навчання, виховання, контролю, мотивації, формування компетентностей, коригування, практичної підготовки в умовах війни без втрати якості, міцності й стійкості. Для здобувачів вищої медичної освіти важливими залишаються процеси учіння, сприйняття, засвоєння, самовиховання, самоконтролю, мотивації. Тож актуальним стає питання акумуляції особистісних ресурсів усіх учасників освітнього процесу медичних ЗВО для здійснення його на високому професійному рівні.

Питання шляхів удосконалення резильєнтності учасників освітнього процесу медичних ЗВО на сучасному етапі існування української наукової спільноти є важливим і необхідним.

Відзначимо, що резильєнтність переважною більшістю дослідників визначається як здатність людського організму пристосовуватися до порушень, що перешкоджають нормальному функціонуванню, розвитку або життєдіяльності, з метою зменшення стресу, пом'якшення його негативних наслідків й адаптації до нових умов існування. Отже, стає очевидною необхідність зосередити увагу учасників освітнього процесу медичних ЗВО на піднесенні особистісних ресурсів людського організму взагалі та резильєнтності як провідного складника зокрема.

Визначення резильєнтності особистості передбачає врахування її ресурсності, завдяки якій можна швидко долати негаразди, уникати стресових ситуацій, відновлюватися та якісно функціонувати. Зрозуміло, що кожна особистість по-різному сприймає явища, події, предмети й речі, що її оточують,

мають на неї певний рівень впливу, й по-різному реагує на них. Важливими для якісної характеристики зазначених процесів є чинники резильєнтності. Найпоширеніші серед них виокремимо:

- стосунки з батьками, родиною;
- наявність чи відсутність психологічних травм, конфліктів у дитинстві;
- якість виховання;
- ефективність соціальної взаємодії;
- наявність чи відсутність близьких друзів, партнерів;
- соціальна підтримка;
- умотивованість до діяльності;
- навички вирішення проблемних ситуацій;
- самоконтроль;
- саморегуляція;
- самовдосконалення і саморозвиток;
- адекватна самооцінка;
- інтелектуальний розвиток;
- віра, надія, позитивна спрямованість;
- високі моральні принципи;
- стійкі переконання тощо.

Залежно від зазначених чинників формується здатність наукової спільноти медичних ЗВО до прояву резильєнтності та якості, ефективності й результативності діяльності в складних умовах освітнього процесу в Україні на сучасному етапі. У здобувачів і викладачів вищої школи з високим рівнем резильєнтності процеси подолання стресу займають значно менше часу, вони мають більш високі показники здатності до протистояння й адаптування після стресу чи психологічної травми, демонструють швидку реакцію компінгово-захисного механізму тощо.

Стає очевидним, що учасники освітнього процесу медичних ЗВО з високими показниками резильєнтності демонструють адаптованість до мінливих обставин життя, стресостійкість, психологічну стабільність і благополуччя, а також успішність у провідному напрямку діяльності. Зазначене вище і визначає реалізацію завдань медичного ЗВО із забезпечення безперервності, якості, ефективності, результативності освітнього процесу.

У межах нашого дослідження вважаємо за необхідне виокремити такі методи для визначення резильєнтності особистості:

1. Шкала Коннора – Девідсона (CD-RISC-25), що містить 25 елементів. Її застосування сприяє усвідомленню здобувачем вищої медичної освіти власної психологічної стійкості, умінь приймати виважені рішення, бути більш упевненим, стійким у власних переконаннях і наповненим вірою в успіх подальшої діяльності.

2. Шкала резильєнтності на роботі Вінвуд – МакЕвен – Колона, що визначає баланс між захопленням роботою та фізичними ресурсами організму науково-педагогічних співробітників медичних ЗВО.

Дієвою, на наш погляд, є методика «Плекання резильєнтності», що дає змогу усвідомити власні можливості й чітко визначити напрямки ефективної діяльності в кризовій ситуації.

Доцільним вважаємо також використання методики «Зони діяльності в часи змін», що спирається на визначенні послідовних зон діяльності особистості, усвідомлення й прийняття яких у подальшому сприяє акумуляції особистості до провідної діяльності з урахуванням кризових обставин життя.

Отже, зміцнення особистісних ресурсів учасників освітнього процесу в медичних ЗВО під час кризових станів у суспільному житті сприятиме ефективності, якості й високому рівню підготовки майбутніх працівників медичної галузі.

Перелік використаних джерел:

1. Masten A. (2014). *Ordinary magic: resilience in development*. New York: The Guilford press.
2. Wagnild G.M., Young H.M. (1993). Development and psychometric evaluation of the Resilience Scale. *Journal of Nursing Measurement*, 1, p.165.
3. Winwood P.C., Colon R., McEwen K. (2013). A practical measure of workplace resilience: developing the resilience at work scale. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, 55 (10): 1205–12.

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДЕЗАДАПТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Хаустов М.М., Зеленська К.О., Толстая Т.Ю.

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Актуальність. Неухильна інтеграція суспільства України до Європейської спільноти визначають необхідність повного реформування системи освіти в цілому і в галузі підготовки медичних працівників зокрема. Значно змінився режим навчання та підвищилася інтенсивність навчального процесу – усе це сприяло збільшенню обсягів навчального навантаження здобувачів освіти всіх рівнів. Під час навчання в закладах вищої освіти (ЗВО) мають місце різні за силою перенавантаження та підвищені вимоги до особистості здобувача освіти. Навчання може ставати джерелом складних ситуацій, що висувають до молоді високі вимоги. Стани дезадаптації перешкоджають використанню в стресових ситуаціях важливих особистісних властивостей, що формуються за рахунок навчання [1, с. 188].

Одним з головних педагогічних завдань будь-якого закладу вищої освіти є робота зі здобувачами освіти, яку спрямовано на успішну та швидку їх адаптацію до певної системи соціальних відносин, до нової системи навчання, на освоєння ними нової ролі здобувачів освіти. Студентський етап – це винятковий період у розвитку особистості як за кризовою насиченістю (вікові проблеми, екзаменаційні стреси, усвідомлення суті професійної активності як самоактуалізації та самореалізації та ін.), так і за повнотою максимальних можливостей розвитку здібностей і потенціалу особистості [2, с. 1033; 3. с. 87].

Мета. Визначити особливості психологічної дезадаптації здобувачів освіти медичних ЗВО.